

Glimt af livet som landpost i Bjergby-Mygdal
Redigeret af Hans Høilund-Carlsen

I dag møder vi, som bor uden for byskiltet, posten som en gul bil, der dukker op en gang om dagen med aviser, breve og reklamer.

Fra mandag til lørdag.

Er vi heldige, ser vi en gang imellem mennesket bag rattet, og har han eller hun tid, kan det endog lykkes os at få en kort snak med på vejen.

Jeg spurgte den anden dag posten, der havde turen den dag, det er nemlig ikke altid den samme som betjener ruten, om hvordan postfordelingen egentlig foregår i november 2012, hvor al ting skal være så effektivt, at det er blevet lov, at postkasserne skal stå og fryse i ensomhed ude ved vejen.

Jo, forklarede han, I dag foregår al sortering af breve til Jylland i Århus, og derfra fragtes brevene til Bjergby-Mygdal via Hjørring. Pakker til vores område, bliver sorteret i Taulov ved Fredericia, og i dag har vi aldrig noget med penge at gøre. De siger, det er et spørgsmål om sikkerhed, men det er nu nok fra at spare tid, så vi kan nå at forsyne så mange adresser som muligt!

Som det tydeligt fremgår af nedenstående beretning af Erik Skjoldager, Bjergby, har postbesørgelsen undergået store forandringer i de sidste årtier. Hør bare her:

Lidt fra en svunden tid.

"Brevsamlingsstedet i Bjergby dækkede i starten også en del af Retholt og en del af Astrup. Der var 4 eller 5 postbude (landposte) der udgik derfra. De blev senere reduceret til 3, da Astrup og Retholt ruterne blev flyttet fra Bjergby brevsamlingssted.

Det var dagvognen fra Hjørring, som ses på siden ovenfor, der kom med den post der skulle omdeles i området. Senere var det rutebilerne der kom med posten.

Hvornår der blev etableret brevsamlingssted i Bjergby ved jeg ikke, men Søren Nørmark overtog brevsamlingsstedet i 1894 og havde det til sin død i 1928. Efter hans død fortsatte hans enke som brevsamler til 1. januar 1930, hvorefter en datter, Gerda Skjoldager overtog brevsamlingsstedet og havde det til 1964. Derefter blev det flyttet til Grethe Christensen, der boede på Skagen Landevej, så til Ellen Thomsen på Højvænget, hvor det kun var en kort tid, da Ellen Thomsen blev syg. Derefter var det Jytte Ardahl, der bestyrede brevsamlingsstedet, som blev flyttet til Skagen Landevej 96. Det skete, fordi Højvænget blev spærret ud mod Skagen Landevej. Jytte Ardahl var også i en periode ansat som "bypost". Hun stoppede som brevsamler 1/11-1990, hvorefter postforretningen blev flyttet til Brugsen, hvor det var, til det blev nedlagt i oktober 2008.

Bjergbys sidste selvstændige postomdelingssted, Skagen Landevej 96, før Brugsen overtog opgaverne i 1990.

Jytte Ardahl leverer posten i Bjergby.

I oktober 1964 blev postbudene motoriseret. Det betød bl.a., at postbudene selv hentede posten på postkontoret i Hjørring. Desuden blev 3 ruter reduceret til 2, men det varede ikke mere end ca. et til halvandet år, så blev der ansat en til omdeling af posten i byen, da ruterne var for lange.

Dagen startede kl. 6.30, hvor landpostbudene kom for at hente den post som skulle omdeles, (posten var kommet dagen før med rutebil fra Hjørring). Når budene havde sorteret posten til de enkelte beboere, startede de ruten. Der skulle startes kl. 7.00. Ruterne havde som reglen en længde på ca. 35 – 40 km, og det var hver dag uanset vejret. Var der så meget sne, at der ikke kunne cykles, så var det på gåben, posten skulle ud, mindst hver anden dag, f.eks. i påsken hvor der blev omdelt post skærtorsdag, påske lørdag og 2. påskedag. I julen blev posten omdelt 1. juledag, der kunne jo være et julekort, der var blevet sendt for sent.

D. Form. Nr. 10 (1/4, 21)

Ruteplan

for Landpostbud Nr. 90 Ottenius Gram Skjoldagers
 der fra den 1. Januar 1925 og indtil videre udfører Landposttruten
Hjørring - Børnshøj
 Mødetiden er Kl. 6.30 Em., og Udgangstiden Kl. 7.00 Em.

Ruten er følgende: Saastegaarden, Sølvbjerggaard, Vestermarken, Børnshøj, Stribbe Skole, Børnshøj, Sølvbjerggaard, Vindbrogårds, Sakshøj, Vangstrøg.

Landpostbudet skal endvidere paa Hverdage Kl.   (Mødetid Kl.   ) omdele ad følgende Ruter:

Brevkasser tømmes Sneve og Børnshøjvejningen

Egentlig Kontortjeneste udføres i følgende Tidrum:

Posten omdeles til samtlige Beboere uden Undtagelse.

Ved Omdelingen Kl.   paa Hverdage medtages kun Brevforsendelser og Dagblade, og Brevkasser tømmes.

Tilstilles: Landpostbudet
 Overpostinspektøren i   Distrikt. (der ikke beaytude ovenstegs.)
 Højest-udbetalt til Højest.
 Generaldirektoratet for Postvesenet.

Postkontor, den Januar 1925
M. M. M.
 A 133
 166 nr 4

Arbejdstidsberegning

pr. den 1te Juli 1937
 for
 Landposttruten Bjergby - Snevre
 Landpostbud Nr. 90 O. G. Skjoldagers
 under Hjørring Postkontor
 paa Grundlag af Kontrolering den 25te Juni 1936.

Specifikation.				Udregnet Arbejdstid
				Minutter:
1. Omdeling:				
Bymassig Bebyggelse:				
Hustande	Dagblads-afleveringssteder			
37	7	En Del af Vestermarken. 0,9 km		35,0
Landdistrikt:				
113	57	11,6	kan cykles 10 Maaneder.	102,5
		16,6	" " " 8 " "	163,2
		2,1	" " " 6 " "	23,1
			" " " " " "	-
		1,5	kan ikke cykles	22,5
150	64	Ialt km 32,7	76 daglige Afleveringssteder à 3/4 Minut.	57,0
Kontortjeneste: <u>skønsmæssig</u>				55,0
2. Omdeling:				
Hustande	Dagblads-afleveringssteder	Bymassig Bebyggelse km		
		Kontortjeneste		
Anden Tjeneste				
Ialt				458,3

frændes
 hvilket giver en gennemsnitlig daglig Arbejdstid af 7 Timer 38 Minutter, hvorefter Ruten hører under Lensats B. fra den   at regne.

aførendret Cyklegodtgørelse fastsættes efter en gennemsnitlig daglig Vejtlængde af 26,7 km til 90 Kr. aarlig.

Til   Overpostinspektøren i 3te Distrikt, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvesenet

Postkontorer i   den 1te Juni 1937.

Landpost Ottenius Skjoldagers ruteplan fra 1925....

... og rutens arbejdstidsberegning fra 1937

Cyklen var noget som postbudene selv måtte sørge for. Under krigen var det store problem at skaffe kæder og dæk, det var jo tidsrøvende og besværligt med alt for mange punkteringer. Jeg tror der var en ordning med at postbudene kunne få 1 – 2 nye dæk om året, men når det meste af ruterne var grusveje, var det sikkert også nødvendigt.

Posten bestod som den største del af Vendsyssel Tidende – ugeblade – fagblade m.m. og selvfølgelig breve. Derudover havde postbudene også f. eks. kontanter med til beboerne, når der var afregninger fra slagteri o.l.

Postbudet modtog også de forsendelser, beboerne skulle have sendt, så de havde mange ting at holde styr på. Postbudene skulle også holde styr på, hvem der skulle have de forskellige blade. Det duede jo ikke, hvis beboerne fik forkerte blade.

Blandt andet skulle landposten ca. hver 3. måned opkræve betaling for diverse avis-abonnementer, forskellige ugeblade og afregning af rigstelefonamtaler.

På brevsamlingsstedet kom beboerne og afhentede pakker og f.eks. værdiforsendelser, som postbudene ikke havde haft mulighed for at aflevere. For pakker var der en vægtgrænse på vistnok 2 kg. Vejede de mere, skulle modtagerne selv hente dem på brevsamlingsstedet. Når postbudene var færdige med dagens rute, kom de og afleverede forsendelser, som var modtaget på turen, breve – betalinger o.s.v., som så blev registreret, inden det blev sendt til postkontoret i Hjørring med rutebilen sidst på eftermiddagen.

Ved aftenstid kom rutebilen med posten og aviserne; det var da Vendsyssel tidende var eftermiddagsavis. Beboerne, der boede tæt ved, kom selv og hentede avisen, det var jo altid rart at få nyhederne så tidligt som muligt.”

Landpostbudene skal i afleverens plads i hogen leders						R- og værdiforsendelser samt pengebeløb til afleverelse					
Dato	Fors. art.	Avis- løbsnr.	Afsenderens navn, adresse og by (for i Ki afleverer)	Modtager	Værdi- beløb (inkl. bet.)	Kontante beløb til postkontoret		Tilf. samme afleverer		Checks	Anmærkning
						no.	bet.	no.	bet.		
5			Oversigt								
	9.12		O. Skjoldager	11.61.44			332.42				
			O. Skjoldager				19.97				
			Harald Olesen	21000			32.00				
			H. Vedunggaard	84412			223.45			290.20	
				39020			223.65			68.41	
			Ongemansgren	12965			113.33				
			Harald Olesen	8384			4.28				
			E. Bollhøjen	28016			35.00				
				6727			24.00				
			Søren Skjoldager	9393			9.88				
			10.06.1911 og 1. Oktobr. 1911				1017.60			358.61	
							358.61				
							658.99				
6			1 GR		10.79						
	1252		88	Frøge Jensen			61	X			R
	1449		88	H. Vedunggaard			149.03	X			
	1478		88	Wigdau Jensen			57.51	X			H. Vedunggaard
	1479		88	Frøge Jensen			85.56				
					10.79		85.56				

Ottenius Skjoldagers indberetningsbog til postsamlingsstedet.

I forbindelse med arbejdet med at samle oplysninger til denne artikel, har vi været så heldige, at vi har mødt en landpost fra Bjergby, der startede i postvæsenet i 1920 og sluttede i 1960.

Det drejer sig om **landpost Søren Olesen, Bjergby**. Det er Søren Olesens søn, Frede Olesen, der sammen med sin søn, Mogens Qvistgaard, Hjørring, har fortalt om Søren Olesens arbejde som landpost.

Denne beretning kommer her:

Landpost Søren Olesen, Bjergby.

Da Søren Olesen, født i 1895, i 1960 stoppede ved postvæsenet, havde han været ansat som landpost i mere end 40 år. Langt de fleste af årene havde han den rute, som blandt andet omfattede Uslev, Sønderhede og Sakstrup, altså den sydøstlige del af sognet. Søren Olesen blev ansat ved postvæsenet samtidig med sin svoger Harald Qvistgaard, og de holdt også 40 års jubilæum sammen. Før dem var Haralds far (og Søren Olesens svigerfar), Andreas Qvistgaard, i mange år landpost i sognet efter at have drevet skomagerforretning i Gl. Bjergby.

På den tid var der strenge regler vedr. uniformen, og det var ikke tilladt at gå uden jakke, ligesom der altid skulle bæres vest og kasket, uanset de vejrlige forhold.

Da uniformen var lavet af groft vadmél, kunne den være meget varm om sommeren.

På varme dage havde posten dog lov til at skifte den sorte uniformsjakke ud med en tyndere lys jakke, hvilket også fremgår af nogle af de gamle billeder. Vadmél-uniformen kunne suge store mængder vand, og kunne således blive meget tung i regnvejr.

4 landpostbude, 2 med stok, 2 med cykel, 2 med sommer-uniform og 2 med vinter-uniform, er klar til afgang fra "Liselyst", Skagen Landevej 236. Året er 1910.

Yderst til venstre: Nissen, og yderst til højre: Andreas Qvistgaard. De to i sommeruniform i midten, har ikke kunnet identificeres.

Som for alle andre var der dengang tale om en 6 dages arbejdsuge, og om julen var der kun én fridag, nemlig 2. juledag. I Søren Olesens og hustruen Oktavias hjem blev der derfor 2. juledag indbudt til traditionel familie-julefest. En tradition, der blev bevaret, også efter at Søren Olesen gik på pension. Hverken juledag eller nytårsdag var en fridag, medmindre de faldt på en søndag. Generelt var der en regel om, at posten ikke kunne holde fri 2 dage i træk.

Søren Olesens rute var på omkring 35 km, som det meste af året blev gennemført på cykel.

Området er af natur meget sandet, og om sommeren kunne det i tørre perioder være noget af en prøvelse at cykle på de sandfyldte veje og mindre post-stier.

Dette i modsætning til Harald Qvistgaards rute i den nordvestlige del af sognet, hvor der hovedsagelig er lerjord.

Her kunne leret i regnfulde perioder sætte sig så meget i cyklens hjul, at de næsten ikke kunne køre rundt.

I vintre med meget sne kunne der ikke cykles, og så foregik omdelingen til fods.

Men ofte tilbød lokale beboere at fragte landposten helt eller delvist rundt på ruten, hvilket foregik med hest og slæde.

Posten kunne også i ældre tid blive uddelt på lidt mere alternative måder. Det fortælles, at Laurits Pedersen "Dalsgaard" i Mygdal, født 1870, som skoledreng havde til opgave hver dag at medbringe og aflevere den daglige post til en af nabogårdene, når han gik hjem fra Mygdal Søndre Skole. Omvejen var godt nok ikke særlig stor, men det var betalingen for hans tjeneste heller ikke: hvert år til jul fik han 3 pebernødder for sin indsats!

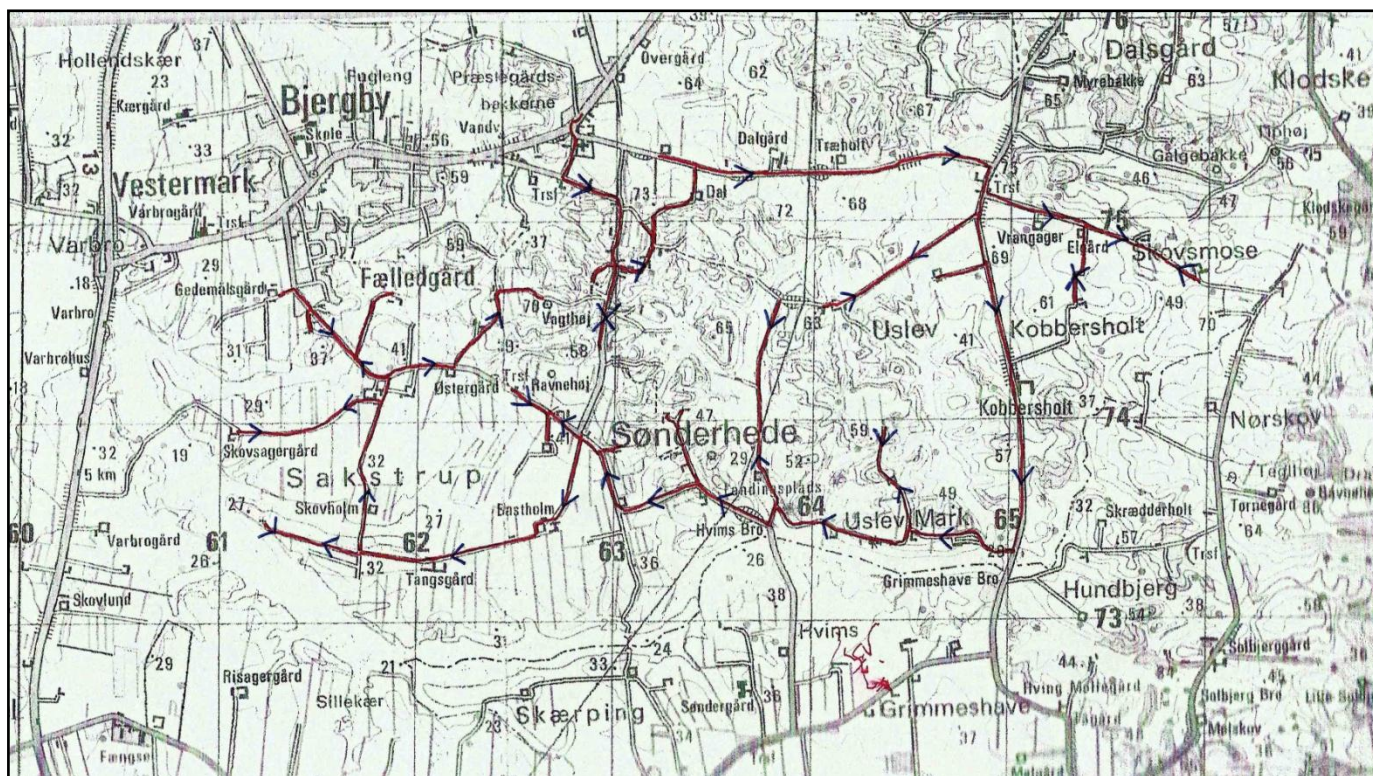
Et andet eksempel på nært samarbejde i et mindre samfund er, at Søren Olesen som landpost hver dag blev budt på middagsmad på gården Kobbersholt.

Søren Olesens rute blev dagligt gennemført således:

Dagens post blev opsortet på posthuset i Gl. Bjergby og derefter begyndte omdelingen i området omkring Degnevænget syd for kirken.

Herefter på Træholtvej og videre til Vrangager, Skovsmose og "Bette Kobbersholt".

Dernæst Uslev, Kobbersholt, Uslev Mark og Sønderhede, for at slutte i Sakstrup.

Nogle gange var der mulighed for at skyde genvej over forskellige stier og henover vandløb, helt afhængig af vandstand og andre vejrmæssige forhold.

Engang imellem skulle rutens længde opmåles, og så ankom en kontrollør fra Hjørring for at følge landposten rundt på ruten.

Søren Olesen har ofte berettet om en af disse kontrollører, som insisterede på, at der et bestemt sted skulle benyttes en spang, en simpel lille bro, hvor man kunne krydse en bæk via et par brædder.

Derved kunne landposten skyde genvej og opmålingen af rutens længde kunne forkortes.

Søren Olesen vidste dog udmærket, at det skulle man ikke gøre, når det havde regnet.

Det forventelige skete da også: kontrolløren gled og faldt i bækken.

Muligheden for at benytte denne genvej blev herefter sløjffet.

Søren Olesen's søn, Frede Qvistgaard Olesen, fulgte i sin fars fodspor og var ansat på Hjørring Postkontor som postbud i 43 år.

Frede Olesen i aspirant-uniform sammen med Søren Olesen, omkring 1950

Ovenstående er fortalt af Frede Olesen og bearbejdet af Mogens Qvistgaard. November 2012

Dette uddrag af slægtsbogen om Skjoldager-Slægten giver endnu et glimt af postlivet. Denne gang i Mygdal Sogn. Lars Gram Larsen, der er efterkommer af **landpost Christen Peter Larsen, 1886-1956**, og af **landpost Niels Nissen Schjoldager, 1860-1945**, har givet tilladelse til, at vores hjemmeside udgiver denne del af slægtsbogen, som Lars Gram Larsens far, Emry Gram Larsen, har skrevet:

Emry Gram Larsen fortæller om sin far, Christen Peter Larsen:

Efter en kort periode som løs mand ved Statsbanen i Hjørring var far så heldig at blive ansat ved Postvæsenet som landpost. Man flyttede til Bjergby, og efter et par år i Bjergby, hvor man boede i det såkaldte Doktorhus, Skagen Landevej 221, flyttede familien til Astrup, som derefter var udgangspunkt nogle år.

Da far blev ansat ved postvæsenet i 1911, var lønnen ca. 42 kr. månedlig.

I modsætning til svigerfaderen, Nissen Schjoldager, som aldrig lærte at cykle, brugte far altid cykel på postturen, når føret tillod det. Selv om vejene dengang var dårlige – det var før asfaltvejens tid – gik det langt hurtigere på cykel. Men om vinteren, når sneen lå højt, så gik det til fods.

Det hændte også, at en eller anden flink gårdmand spændte hestene for kanen og kørte landposten hele turen igennem. Den slags tjenester blev ikke betalt. Dengang regnede postvæsenet en tur på ca. 30 km for passende til en landpost.

1918 søgte far igen om forflyttelse, denne gang til Hjørring. Far fortsatte stadig som landpost, men det var hans håb med tiden at avancere til rød post. Lønæssigt var der vist ikke nogen forskel, men dels var arbejdet lettere i byen, og dels er den røde uniform mere estimeret end den kedelige mørke landpostuniform. Dette håb gik dog aldrig i opfyldelse. Til sin afgang 40 år senere fortsatte han som landpost.

I al den tid far gik post fulgte mor ham hver morgen udenfor døren, og som en sidste hilsen inden han kørte på cyklen sagde hun altid: "Lykk' på ræssen" (lykke på rejsen), og når han om eftermiddagen kom hjem igen lød det: "Walkommen hjem".

Emry Gram Larsen fortæller om sin morfar, Niels Nissen Schjoldager:

Niels Nissen Schjoldager, eller Nissen, som han blev kaldt i daglig tale, er født i det gamle hus på Tagsighede, hvor hans oldefader, Frederik Gram endnu levede. Hans mor, Marie Andersdatter, fødte ham i 1860 udenfor ægteskab.

Nissens far, godsforvalter på Odden, Chr. Ludvig Schjoldager, har han vist aldrig set. Som skikken var i fattige hjem, kom han allerede ved 7-8 års alderen ud at tjene og måtte derefter til dels sørge for sig selv.

I 1884 blev Nissen gift med Larsine Karoline Larsen, som var fra Elling.

I en lang periode boede de i den ejendom, som i dag hedder Ravnehøjvej 26. Der var mange børn i Nissens ægteskab. I alt fødte Karoline 18 børn, men kun 13 blev voksne.

Fattigdommen var stor, og hertil bidrog, at Nissen var slem til at overdrive brugen af de våde varer. På den tid var brændevin fattigmandskost. En 3-pægl's flaske (det svarer til en helflaske i dag, red.) kostede 24 øre, og brændevinsflasken var på bordet til dagligt. Det er vel også forståeligt, at man i disse fattige tider tog sig en tår over tørsten en gang imellem for at se lidt lysere på tilværelsen. Nissens ulykke var, at han for ofte tog en tår over tørsten.

Det er naturligvis ikke min opgave at fremdrage mine forfædres dårlige egenskaber, men i dette tilfælde synes jeg det er nødvendigt, idet Nissens særkende var drikkeri.

Men Nissen var samtidig intelligent at tale med og fulgte godt med i tidens spørgsmål.

Fra 1890 til 1912 var Nissen landpostbud i Mygdal. Omkring 1890 var lønnen herfor 24 kr. månedlig.

Dengang var det et anderledes slid at være landpost end nu til dags. Nissen har vist aldrig siddet på en cykle, heller ikke senere i livet. Den ca. 30 km lange tur måtte hver dag tilbagelægges til fods. Mange steder gav man posten en snaps, når han kom med breve, og Nissen var jo ikke den mand, der sagde nej til et sådant tilbud. Ofte var han fuld, inden halvdelen af turen var tilbagelagt. Så lagde han sig i landevejsgrøften og sov rusen ud. Jeg har hørt ham fortælle, at han i den værste vinterkulde og snestorm kunne lægge sig i en snedrive og sove en rus ud, og når han vågnede, kunne han fortsætte postruten og drikke snaps, hvor man bød ham. Nu til dags ville man kalde en sådan mand for en uforbederlig drunker, men i de tider tog man ikke anstød af, at en mand sov rusen ud i en grøft. Når Nissen en gang imellem bukkede helt under for rusen, måtte hans kone Karoline ud med posttasken, men i længden kunne det jo ikke gå. Folk klagede over den mangelfulde postgang, og Nissen fik gang på gang advarsler fra postkontoret i Hjørring. Men lige meget hjalp det. Til sidst gik det dog galt.

En dag, da postmesteren fra Hjørring var på inspektion i Mygdal, fandt han Nissen sovende i landevejsgrøften med posttasken som hovedpude. Postmesteren ville straks fratage Nissen tasken, men Nissens hund, som altid fulgte ham på turen, gik straks til angreb for at værne sin herre.

Herved vågnede Nissen, og han er sikkert blevet ikke så lidt benøvet over at være grebet på fersk gerning af sin øverste foresatte.

Postmesteren fik dog tasken i sin varetægt, og Nissen kom ikke til at gå post mere.

Flere af beboerne i Mygdal, som havde medlidenhed med Nissens store familie, fik dog udvirket, at han fik sin pension, og denne oppebar han fra 1912 til sin død i 1945.

Efter afskedigelsen fra postvæsenet kom Nissen ind på Mygdal Teglværk. Her virkede som brænder. Det var mest natarbejde, og han kunne således passe sit landbrug om dagen. Som barn har jeg flere gange været med bedstefader Nissen på teglovnen, når han fyrede om natten. For vi drenge var det spændende, når han åbnede de små runde fyrhuller, så vi kunne se ned i den gloende ovn. Nissen var en tæt lille mand med sort hår, og når skæret fra fyrhullerne oplyste hans skikkelse, lignede han grangivelig en kulsvier, jeg engang har set på et billede. På teglværket virkede han i 30 år, og her passede han sit arbejde upåklageligt.

Nissen var musikalsk og spillede harmonika.

Kristian Grøntved skriver i sine notater: Nissen er et begavet menneske med noget skuespillertalent.

Afskrift fra slægtsbogen, skrevet i perioden 1950-1953.

December 2012

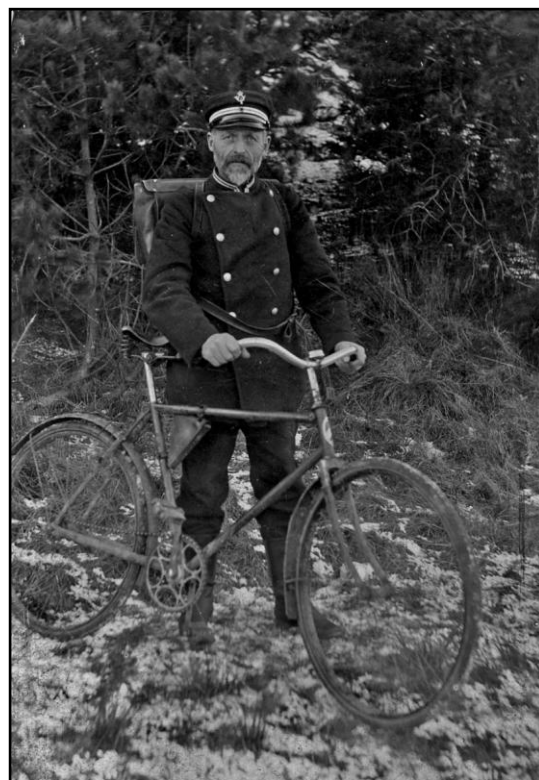
Afslutningsvis kommer her nogle post-billeder fra Bjergby-Mygdalarkivet.

Harald Qvistgaard, født i 1890

Ottenius Skjoldager på arbejde.

Andreas Qvistgaard, der var landpost på Bjergby-Grimmeshave- ruten fra 1897, begyndte dagen med at tømme og sortere distriktets postkasser, så den lokale post kunne komme frem dagen efter, den var sendt.

Fra Bjergby postleveringssted
Skagen Landevej 221

Ane Nørmark

Landpost Andreas
Andreas Qvistgaard

Gerda Nørmark, gift med
landpost Ottenius Skjoldager

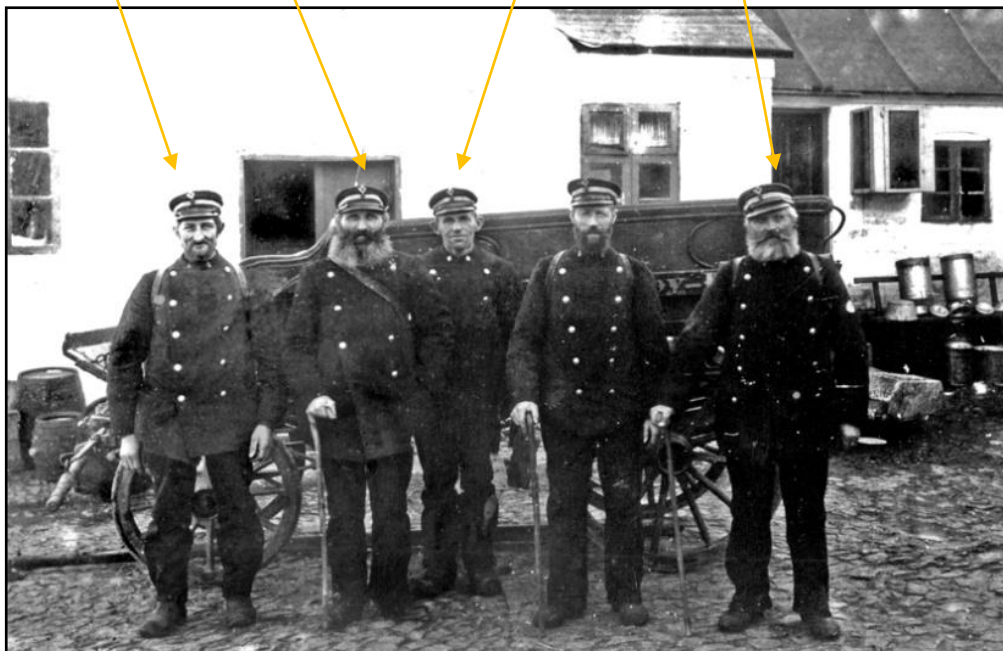
Søren Nørmark

Landpost L. C. Sørensen
Tolstrup-ruten

Kørende landpost A. Christensen
Hjørring-Retholt

Landpost J. Larsen
Uggerby-ruten

Landpost H.C. Jensen
Retholt

Klar til afgang fra Retholt